

J.S. Bach
„Wachet auf, ruft uns die Stimme“ (BWV 140)

Cantate uitgevoerd door de Bachbeweging Twente
in de kerkdienst van de Ontmoetingskerk Enschede
op 1 november 2020

WE KOMEN BINNEN IN GODS HUIS

Luiden van de klokken

De ambtsdragers komen binnen

Aansteken van de kaarsen thuis

Ruimte voor stil gebed

Nu het stortregent
en ieder ding verdwijnt
in 't overwegend
en onbelijnd
geweld van overvloed,
wordt mij bewuster
wat ik geloven moet:
men kan geruster
zijn als de ramp losbreekt
over het leven,
dan waar de lamp verbleekt
in angst en beven,
want in overmacht
van 't reppend oerbegin
zet God weer onverwacht
herschepend in.

*Guillaume van der Graft
uit: Gedichten, Amsterdam, 1961*

Muziek tot eer van God

I. "Wachet auf, ruft uns die Stimme" (Openingskoraal Cantate)

*Wachet auf, ruft uns die Stimme
Der Wächter sehr hoch auf der
Zinne,
Wach auf, du Stadt Jerusalem!
Mitternacht heißt diese Stunde;*

*Op, waakt op! zo laat zich horen
de roep der wachters op de toren:
Waak op, gij stad Jeruzalem!
Middernacht is aangebroken;*

*Sie rufen uns mit hellem Munde:
Wo seid ihr klugen Jungfrauen?
Wohl auf, der Bräutigam kömmt;
Steht auf, die Lampen nehmt!
Alleluja!
Macht euch bereit
Zu der Hochzeit,
Ihr müsset ihm entgegen gehn!*

*wij worden door hen
aangesproken:
Gij wijze maagden, waar zijt gij ?
Sta op ! de Bruidegom naakt;
Ontsteekt uw lampen – waakt!
Halleluja,
maakt u gereed
voor 't bruiloftsfeest.
gij moet Hem ijlings tegengaan.”*

In de kerk gaan we staan

Bemoediging en drempelgebed

- v. Onze hulp is in de Naam van de Heer
A. DIE HEMEL EN AARDE GEMAAKT HEEFT
v. Goede God,
wij bidden en wij doen het goede,
wij werken aan uw koninkrijk.
A. ZO WACHTEN WIJ OP U.

(Gedachtenis)

In de kerk gaan we zitten

Openingslied – Kyrie – Gloria

Wij komen hier ter ere van uw naam

Wij ko - men hier ter e - re van uw naam
rond de ver - ha - len die ge - schre - ven staan.
Wij zijn hier sa - men. En wij zijn al - leen.
God, wees als licht en warm - te om ons heen.

- 2 Ontferm u God, kyrie eleison,
wees ons nabij, kijk speurend naar ons om,
kom met uw vrede, uw barmhartigheid,
zonder u raken wij de liefde kwijt.

- 3 Wij zingen samen van uw gloria,
dank voor het leven, dank u voor elkaar,
geef ons uw geestdrift, vuur ons leven aan,
leg zo uw glimlach over ons bestaan.

tekst Hanna Lam – LB 274

melodie Gerrit Baas

Inleiding

BINNEN ZIJN

Groet

- v. De HEER zij met u
A. OOK MET U ZIJ DE HEER

Gebed van de zondag

Bijbellezing voor kleine en grote mensen – Matteüs 25, 1 - 13

Jesus zei: 'Ik ga jullie een verhaal vertellen dat je iets leert over Gods nieuwe wereld.

Tien meisjes gaan op weg naar een bruiloft. Ze wachten op de bruidegom. Ze hebben allemaal een lamp meegenomen.

Vijf meisjes zijn dwaas. En vijf zijn verstandig. Want de dwaze meisjes hebben wel een lamp bij zich, maar geen olie om de lamp te laten branden. De vijf verstandige meisjes hebben een lamp bij zich en daarbij ook olie om de lamp te laten branden.

Het wachten op de bruidegom duurt lang. De meisjes worden moe en vallen in slaap.

Midden in de nacht wordt er geroepen: 'Kijk, daar komt de bruidegom! Ga hem tegemoet!'

II. "Er kommt, der Bräutigam kommt" (Recitatief)

*Er kommt, er kommt,
Der Bräutigam kommt!
Ihr Töchter Zions, kommt heraus,
Sein Ausgang eilet aus der Höhe
In euer Mutter Haus.
Der Bräutigam kommt, der einem
Rehe
Und jungen Hirsche gleich
Auf denen Hügeln springt
Und euch das Mahl der Hochzeit
bringt.
Wacht auf, ermuntert euch!*

*Hij komt, hij komt,
de bruidegom komt !
Naar buiten ! gij dochters van Sion
Zijn Uitgang spoedt zich uit den
hoge
naar het huis van uw moeder.
De bruidegom komt, als een ree
als een jong hert
springt hij op de heuvels
en brengt u het bruiloftsmaal.
Waakt op, wordt wakker !
Om de bruidegom te ontvangen !*

*Den Bräutigam zu empfangen!
Dort, sehet, kommt er
hergegangen.*

Kijk, daar komt hij al aan.

III. „Wann kömmt du, mein Heil?“ (Aria – duet)

Sopran

Wenn kömmt du, mein Heil?

Baß

Ich komme, dein Teil.

Sopran

Ich warte mit brennendem Öle.

Sopran/Baß

{Eröffne, Ich öffne} den Saal

Zum himmlischen Mahl

Sopran

Komm, Jesu!

Baß

Komm, liebliche Seele!

Sopraan:

Wanneer kom je, mijn heil

Bas:

Ik kom, uw deel

Sopraan:

Ik wacht terwijl de olie brandt

Sopraan/Bas

(Doe open/Ik open) de zaal

voor het hemelse maal.

Sopraan

Kom, Jezus

Bas

Kom, mijn lieve ziel.

Vervolg lezing

De meisjes worden wakker en doen hun lampen aan.

Dan zeggen de dwaze meisjes tegen de verstandige meisjes: ‘Mogen wij wat van jullie olie gebruiken? Onze lampen gaan uit.’ Maar de verstandige meisjes zeggen: ‘Nee, want dan is er niet genoeg voor ons én jullie samen. Ga maar ergens olie voor jezelf kopen.’

De vijf meisjes gaan op weg om olie te kopen. Maar intussen komt de bruidegom. De vijf meisjes die klaarstaan, gaan met hem mee naar binnen op het feest. Daarna gaat de deur dicht.

Later komen ook de andere meisjes. Ze zeggen: ‘Meneer, heer, laat ons er in!’ Maar zijn antwoord is: ‘Ik weet echt niet wie jullie zijn.’ ‘

Toen zei Jezus: ‘Blijf dus altijd goed opletten. Want jullie weten niet wanneer de Heer zal komen’.

IV. „Zion hört die Wächter singen“ (Koraal)

*Zion hört die Wächter singen,
Das Herz tut ihr vor Freuden
springen,
Sie wachet und steht eilend auf.
Ihr Freund kommt vom Himmel
prächtig,
Von Gnaden stark, von Wahrheit
mächtig,
Ihr Licht wird hell, ihr Stern geht
auf.
Nun komm, du werthe Kron,
Herr Jesu, Gottes Sohn!
Hosianna!
Wir folgen all
Zum Freudensaal
Und halten mit das Abendmahl.*

*Sion hoort de wachters zingen,
zij voelt het hart van vreugd
opspringen,
Z'ontwaakt meteen, staat haastig
op.
Haar geliefde daalt nu stralend
neder,
in waarheid sterk, in liefde teder,
haar licht breekt door, haar ster
gaat op.
Kom nu, gij aardrijks kroon,
Heer Jezus, 's Vaders Zoon !
Zingt hosannna !
Komt allemaal
naar de feestzaal,
en vier met ons het avondmaal !*

Preek

V. „So geht herein zu mir (Recitatief)

*So geh herein zu mir,
Du mir erwählte Braut!
Ich habe mich mit dir
Von Ewigkeit vertraut.
Dich will ich auf mein Herz,
Auf meinem Arm gleich wie ein
Siegel setzen
Und dein betrübtes Aug ergötzen.
Vergiß, o Seele, nun
Die Angst, den Schmerz,
Den du erdulden müssen;
Auf meiner Linken sollst du ruhn,
Und meine Rechte soll dich küssen.*

*Kom maar binnen,
mijn uitverkoren bruid !
Ik heb mij voor eeuwig
als bruidegom aan u verbonden
U wil ik op mijn hart,
op mijn arm als een zegel zetten
en uw bedroefde oog verblijden.
Vergeet nu, o ziel,
de angst en de smarten
die u hebt moeten dulden;
Op mijn linker(arm) zult gij rusten
En mijn rechter(arm) zal u
omhelzen.*

VI. „Mein Freund ist mein! Und ich bin sein“ (Aria – duet)

Sopran

Mein Freund ist mein,

Baß

Und ich bin sein,

beide

Die Liebe soll nichts scheiden.

{Sopran, Baß}

{Ich will, du sollst} mit {dir, mir} in

Himmels Rosen weiden,

beide

Da Freude die Fülle, da Wonne wird

sein.

Sopraan:

Mijn geliefde is van mij,

Bas:

en ik ben van hem,

beide:

Deze liefde mag niets scheiden.

(Sopraan/Bas):

(Ik wil/Gij zult) met (u/mij)

temidden van hemelse rozen

weiden,

beide

Waar het vol van vreugde, ja zalig

zal zijn.

BINNEN EN BUITEN

Aankondiging collectedoelen en inzameling van de gaven met piano/orgelspel

Gebeden uitlopend in gezamenlijk gebeden Onze Vader

Onze Vader in de hemel,

laat uw naam geheiligd worden,

laat uw koninkrijk komen

en uw wil gedaan worden op aarde zoals in de hemel.

Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben.

Vergeef ons onze schulden

zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was.

En breng ons niet in beproeving,

maar red ons uit de greep van het kwaad.

Want aan u behoort het koningschap,

de macht en de majesteit tot in eeuwigheid. Amen

Aansluitend aan de gebeden draagt de ouderling van dienst de gedachtenissteen naar de gedachtenistafel.

VAN BINNEN NAAR BUITEN

In de kerk gaan we staan

Lied - 'Op, waakt op!' – LB 749

'Op, waakt op!' zo klinkt het lui - de.

Wat wil dit roe- pen toch be- dui-den,

gij to - renwach-ters van de tijd?

'Mid-der-nacht is aange - bro - ken,

zijn u - we lam- pen wel ont- stoken,

gij maag-den, die de Heer ver-beidt?

Gij sla - pen-den, ont-waak,

de Brui- de- gom ge- naakt!

Hal - le - lu - ja,

nu op - ge - staan!

Het feest breekt aan;

gij moet Hem ij - lings te - gen-gaan.'

2 Sion hoort de wachters zingen,
 zij voelt het hart van vreugd opspringen,
 ontwaakt met spoed, staat haastig op.
 Uit de hemel daalt Hij neder,
 in waarheid sterk, in liefde teder:
 haar licht verschijnt, haar ster gaat op.
 Kom Heiland, 's aardrijks kroon,
 Heer Jezus, 's Vaders Zoon!
 Zing hosanna,
 kom altemaal
 ter bruiloftsmaal,
 waar Hij ons roept aan 't avondmaal.

3 Laat ons U ter ere zingen
 met allen, die uw troon omringen,
 één koor van mens' en engelenstem!
 Paarden zijn der poorten bogen,
 die nederdalen uit den hogen:
 het hemelse Jeruzalem.
 Geen oog heeft ooit begroet,
 geen hart heeft ooit vermoed
 zulk een vreugde.
 Zo juichen wij

en roemen blij
de glorie van uw heerschappij!

tekst en melodie Philipp Nicolai (1556-1608)
vertaling C.B. Burger (1897-1983)

Zegen

VII. “Gloria sei dir gesungen” (Slotkoraal cantate)

Gloria sei dir gesungen

Mit Menschen- und englischen

Zungen,

Mit Harfen und mit Zimbeln schon.

Von zwölf Perlen sind die Pforten,

An deiner Stadt sind wir Konsorten

Der Engel hoch um deinen Thron.

Kein Aug hat je gespürt,

Kein Ohr hat je gehört

Solche Freude.

Des sind wir froh,

Io, io!

Ewig in dulci jubilo.

‘Gloria’ zij u gezongen

met mensen- en met englentongen

met snarenspeel en cymbeltoon.

Paarlen zijn der poorten bogen,

in uwe stad zo opgetogen,

met englen dansen we om uw

troon.

Geen oog heeft ooit vermoed,

geen oor heeft ooit gehoord

zulk een vreugde.

Blij zingen wij,

hojo, hojo !

eeuwig ‘in dulci jubilo’

Uitvoerenden

Bachbeweging Twente o.l.v. Frank Deiman

Diet Gerritsen - sopraan

Ingrid van Ree - alt

Tom Grondman - tenor

Hans van der Werf - bas

Joan Dillon - viool 1

Meike Abels - viool 2

Judith Glas - altviool

Miriam Kroeze - cello

Ruud Ouwehand - bas

Ira Wunnekink - hobo 1

Nicole van der Meulen - hobo 2

Gerrit van Faassen - althobo

Gijs van Schoonhoven - orgel

DE LITURGISCHE SCHIKKING VOOR DE ZONDAGEN VAN DE HERFST

Een foto van het kerkraam waarop Matteüs is afgebeeld staat op de liturgische tafel. Jezus, gesymboliseerd door de witte roos, vertelt gelijkenissen aan de Farizeeërs, die in hun redeneringen net zo star zijn als bamboe.

Over Matteüs

Matteüs had vooral een joods lezerspubliek op het oog. Jezus wordt daarom door hem neergezet als wijsheidsleraar(rabbi). Het evangelie bevat veel uitspraken en gelijkenissen die in de directe rede aan Jezus worden toegeschreven. Zo wordt Jezus door Matteüs opgevoerd als iemand die zelf met goddelijke wijsheid tot ons spreekt. Matteüs bevat dus meer verhalen

van Jezus dan over Jezus (die vinden we bijvoorbeeld meer in Lucas, zoals het kerstverhaal).

Het Matteüsraam in de
Ontmoetingskerk Enschede

Vier zondagen horen we vier gelijkenissen waarin de ‘wijngaard’ een rol speelt. In deze verhalen komt steeds Matteüs overredingskracht voor zijn joodse lezers naar voren. Zo legt hij voortdurend de link met de profeten uit het Oude Testament, die de meeste joden in die tijd op hun duimpje kenden. Maar denk ook aan de inhoud: de werkers van het eerste uur (de joden, die traditiegetouw in hun geloof stonden) en die van het laatste uur (de volgelingen van Jezus, die een nieuwe interpretatie geven van de Tenach. Deze vier gelijkenissen gaan over het Koninkrijk van God en wie daar welkom zijn. Matteüs probeert zijn eerste lezers – en via hen ook ons– te laten zien dat we ons leven spiritueel kunnen veranderen en zo nieuwe mensen kunnen worden.

18 oktober vieren we de maaltijd van de Heer en lezen we over Jezus die aan de discipelen vraagt de mensen te eten te geven.

25 oktober lezen we over Jezus’ discussies met de Farizeeën, een bekende beweging in het jodendom van die tijd. Ook daar is steeds de vraag aan de orde wat er nu nodig is voor dat Koninkrijk van God. En steeds is Jezus insteek om out of the box te denken: niet in vastgeroeste interpretaties of wetticisme, maar vanuit wijsheid. Want daarop was het joodse geloof vanaf het begin gebouwd. Vanaf 1 november lezen we nog weer drie gelijkenissen over het Koninkrijk, beginnend met het verhaal over de bruidsmisjes, van wie de helft wel olie bij zich heeft en de andere helft niet .